

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม
สำหรับผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตาม
กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขาย
ทอดตลาดและค้าของเก่า

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

บทนำ

ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๕) คือ นิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า^๑ ดังนั้น กิจกรรมส่วนใหญ่ของผู้ประกอบอาชีพนี้ คือ การค้าบรรดา ทรัพย์สินที่ใช้แล้ว ซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว ตั้งแต่รถยนต์ ไปจนถึงอะไหล่ ชิ้นส่วนสิ่งของ วัสดุโบราณ หรือเครื่องประดับอัญมณีที่ไม่ใช่สินค้าใหม่

สำหรับธุรกิจค้าของเก่า สามารถพิจารณาจัดมุ่งหมายของผู้ประกอบอาชีพหรือกลุ่มเป้าหมายของผู้ประกอบอาชีพ ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นกลุ่มลูกค้าที่ต้องการซื้อสินค้าในราคาถูก โดยกลุ่มลูกค้ากลุ่มนี้ ต้องการหาซื้อสินค้าสำหรับใช้สอย แต่เนื่องจากสินค้านั้นมีราคาแพง จึงหาซื้อสินค้าที่ใช้แล้วและยังมีสภาพดีพอที่จะนำไปปรับปรุงเพื่อใช้ต่อได้ โดยทั่วไปก็ได้แก่ สินค้าสำหรับอุปโภค อาทิ อะไหล่เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้แล้ว รถยนต์มือสอง เสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่สอง คือกลุ่มลูกค้าที่มองหาสินค้าที่มีคุณค่าทางจิตใจ หรือมีคุณค่าด้านศิลปะวัฒนธรรม และมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บสะสม หรือหาซื้อไว้เพื่อขายต่อทำกำไร โดยลูกค้ากลุ่มนี้ มักเป็นลูกค้าที่มีฐานะทางการเงินในระดับที่เหลือใช้ เนื่องจาก การซื้อสินค้าที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อใช้งาน แต่เป็นสินค้าที่นำไปเพื่อเก็บรักษา ตอบบสนองความชื่นชอบส่วนตัว หรือนำไปปรับปรุงเพื่อขายต่อในราคาสูงให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีความชอบเฉพาะตัวนั้น จำเป็นต้องมีเงินทุนในการเก็บไว้สำหรับทำกิจกรรมในส่วนนี้ โดยไม่ทำให้การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเดือดร้อน และสินค้าประเภทหลังนี้ มักได้แก่ วัสดุโบราณ พระเครื่อง เพอร์นิเจอร์ที่มีความเก่าแก่ เครื่องปั้นดินเผาโบราณ หรือรถโบราณ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาสูงมากและเกินความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น กลุ่มลูกค้าที่มีความต้องการสินค้านี้ราคาสูง และเป็นสินค้าที่ไม่ใช่เครื่องอุปโภคบริโภคประจำวัน มักเป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้สูง

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มุ่งหมายให้ผู้ประกอบอาชีพ ค้าของเก่า โดยเฉพาะกลุ่มที่มีเป้าหมายเป็นลูกค้าที่ต้องการซื้อสินค้าโบราณเพื่อสะสมหรือเพื่อตอบสนองความชื่นชอบส่วนบุคคล ช่วยเป็นเครื่องมือให้แก่รัฐ ในการสอดส่องธุรกรรมของลูกค้าที่อาจเกี่ยวข้องกับการนำเงินสดจำนวนมาก หรือมีเงินทุนจำนวนมาก และนำมาเปลี่ยนเป็นวัสดุโบราณ หรือสินค้ายากเพื่อเปลี่ยนสภาพเงินเป็นทรัพย์สิน ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่า บรรดาสินค้าวัสดุโบราณนั้น สามารถนำไปเปลี่ยนสภาพกลับคืนเป็นเงินได้จำนวนมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงในกลุ่มผู้ซื้อที่มีฐานะทางการเงินดี ดังนั้น การนำเงินผิดกฎหมายมาเปลี่ยนสภาพเป็นสินค้า ก็ถือเป็นการฟอกเงินรูปแบบหนึ่ง และผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่า ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยรัฐตรวจสอบการทำธุรกรรมในรูปแบบดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน และปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงจัดทำแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะในเรื่องการรายงานธุรกรรมและการจัดให้ลูกค้าแสดงตน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ประกอบอาชีพนี้ เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

^๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๓)

การรายงานธุรกรรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดและธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน โดยผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่ามีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมตามมาตรา ๑๖ ซึ่งแนวทางปฏิบัติส่วนนี้ จะได้กล่าวถึง ประเภทธุรกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพต้องรายงาน และประเภทธุรกรรมที่ไม่ต้องรายงาน ตลอดแนวทางในการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้า หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการรายงานธุรกรรม

ข้อ ๑. ผู้รายงานธุรกรรม

ตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ ผู้รายงานธุรกรรม เป็นผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๕) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งหมายถึง

“นิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้ขายทอดตลาดและค้าของเก่า ตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. ๒๕๗๔ จากกรมการปกครอง”

ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้ จะต้องประกอบกิจการค้าของเก่าเป็นกิจการหลัก การค้าสินค้าใหม่ อาจกระทำได้เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ แต่การค้าของเก่าหรือสินค้าที่ใช้แล้วจะต้องเป็นการประกอบกิจกรรมหลักของธุรกิจ มิฉะนั้น ผู้ประกอบอาชีพจะต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้ ควบคู่กับแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้ประกอบอาชีพที่ค้าสินค้าใหม่ฉบับอื่นด้วย อาทิ

ตัวอย่างที่ ๑ ผู้ประกอบอาชีพค้าอะไหล่รถยนต์เก่า โดยค้าอะไหล่เก่าใช้แล้วเป็นหลัก แต่หากลูกค้าต้องการให้ส่งอะไหล่ใหม่จากโรงงาน ผู้ประกอบอาชีพก็สามารถส่งให้ได้เป็นรายการๆ ไป แต่โดยธุรกิจหลักนั้นขายอะไหล่ใช้แล้ว กรณีนี้ ก็แสดงว่า ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว เป็นผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามมาตรา ๑๖ (๕) ซึ่งต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้

ตัวอย่างที่ ๒ ผู้ประกอบอาชีพค้าทองรูปพรรณ โดยขายทองรูปพรรณ(ใหม่) เป็นหลัก แต่ก็มีมารับซื้อทองรูปพรรณจากลูกค้าด้วย แต่โดยหลักการแล้วผู้ประกอบการนั้นค้าทองรูปพรรณใหม่เป็นหลัก กรณีนี้ ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติฯ สำหรับผู้ประกอบอาชีพค้าทองคำตามมาตรา ๑๖ (๒) ไม่ใช่แนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้

ข้อ ๒. ธุรกรรมที่ต้องรายงาน

๒.๑ ธุรกรรมที่ใช้เงินสด หมายถึง กิจกรรมการรับเงินสดจากลูกค้าเมื่อขายของเก่า หรือ การจ่ายเงินสดให้ลูกค้าเมื่อรับซื้อของเก่า และกิจกรรมเงินสดเหล่านี้ ต้องมีมูลค่าเงินสดตั้งแต่ “สองล้านบาทขึ้นไป”^๒

๒.๒ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ได้แก่ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งหมายถึง กิจกรรมในทางธุรกิจค้าขายของเก่าทั้งหมด ทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด หรือกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช้เงินสด อาจเป็นการทำธุรกรรมด้วยเช็ค หรือการโอนเข้าบัญชี หรือการขายหรือรับซื้อของเก่าด้วยวิธีการใดๆก็ตาม และพบว่า เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับธุรกิจที่มีเหตุดังต่อไปนี้

^๒ กฎกระทรวง กำหนดจำนวนเงินในการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดซึ่งผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๓. หลักเกณฑ์ในการรายงานธุรกรรม (ระยะเวลา แบบ วิธีการส่งรายงาน)

(๓.๑) แบบรายงานธุรกรรม^๓และผู้กรอกข้อมูลในแบบรายงาน

- (๑) ธุรกรรมที่ใช้เงินสด ให้ผู้ประกอบอาชีพกรอกข้อมูลลงในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๕
 (๒) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้ผู้ประกอบอาชีพกรอกข้อมูลลงในแบบรายงาน ปง ๑-๐๕-๑๐

ตารางสรุปแบบรายงานและผู้กรอกข้อมูลในแบบ

ประเภทธุรกรรม	วงเงินในการรายงาน	แบบรายงาน	ผู้กรอกข้อมูลในแบบ
ธุรกรรมที่ใช้เงินสด	สองล้านบาทขึ้นไป	ปง ๑-๐๕-๕	ผู้ประกอบอาชีพ
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	ไม่ต้องพิจารณาวงเงิน	ปง ๑-๐๕-๑๐	ผู้ประกอบอาชีพ

(๓.๒) วิธีการส่งรายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน

ผู้ประกอบอาชีพ สามารถส่งรายงานธุรกรรมทุกประเภทได้ โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- ก. ยื่นรายงานธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน
 ข. ส่งรายงานธุรกรรมตามแบบรายงานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยมีหลักฐานการส่งที่ชัดเจน หรือส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) หรือไปรษณีย์เอกชน ซึ่งสามารถตรวจสอบผู้รับปลายทางได้
 ค. ส่งรายงานธุรกรรมเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำกับและส่งด้วยวิธีที่สำนักงานประกาศกำหนด

(๓.๓) ระยะเวลาในการส่งรายงานธุรกรรม^๔

(๑) ระยะเวลาในการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด

ผู้ประกอบอาชีพมีหน้าที่ส่งรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด เป็นรอบเดือน กล่าวคือ ให้ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๑๖ ส่งรายงานธุรกรรมที่กระทำขึ้นในวันที่ ๑ ถึงวันสิ้นเดือน ต่อสำนักงาน ภายในเดือนถัดไป อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบอาชีพควรส่งรายงานธุรกรรมในแต่ละเดือน อาทิ ผู้ประกอบอาชีพควรส่งรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด (ธุรกรรมที่ใช้เงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป) ที่ทำขึ้นภายในวันที่ ๑ ถึง วันที่ ๓๑ มกราคม ภายในเดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้น

(๒) ระยะเวลาในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่าเมื่อมีการทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ผู้มีหน้าที่รายงานมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยซึ่งคือวันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนผู้มีหน้าที่รายงาน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

^๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

^๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๐ วรรคสอง^๕ รวมตลอดถึงบุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนผู้มีหน้าที่รายงานด้วย)

ผู้มีหน้าที่รายงานต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำและทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานพบเหตุอันควรสงสัยเอง เมื่อมีการทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้ผู้มีหน้าที่รายงานรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง.

ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิเหตุอันควรสงสัย

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจาก สำนักงาน ป.ง. สำนักงานตำรวจ หรือสถานีตำรวจ ผู้มีหน้าที่รายงานสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณา โดยอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมของลูกค้ำรายที่มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวโดยใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ ทั้งนี้ เพื่อทราบถึงเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรมของลูกค้ำรวมตลอดถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับลูกค้ำที่เกิดขึ้นก่อนได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากสำนักงาน ป.ง. หากพบว่าการทำธุรกรรมใดก่อนนั้นหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องมีเหตุอันควรสงสัย ให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิเหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒.๒) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ส ให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิเหตุอันควรสงสัย**

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๐ วรรคสอง “ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล”

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำหรับกรณีนี้ วันที่ผู้มีหน้าที่รายงานทราบ หมายถึง วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การตรวจสอบ วิจัยและอนุมัติควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ตาม ผู้มีหน้าที่รายงานต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ทั้งนี้ไม่ควรเกิน ๗ วัน)

หมายเหตุ :

๑. ผู้บริหารที่มีอำนาจ ในที่นี้ ให้รวมถึง (๑) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะผู้บริหารขององค์กร ในการทำหน้าที่ตรวจสอบ วิจัยและลงนามอนุมัติ การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (๒) ทั้งนี้ รวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมายจาก บุคคลหรือคณะบุคคลใน (๑) ด้วย

๒. ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามีเหตุอันควรสงสัยสำหรับธุรกรรมใดที่ได้กระทำไปแล้ว โดยมีได้มีการรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้ผู้ประกอบอาชีพสามารถรายงานมาให้สำนักงาน ป.ง. ทราบโดยไม่ชักช้า ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. การรายงานย้อนหลังสามารถกระทำได้เฉพาะการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเท่านั้น

ข้อ ๔. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน เป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวง(ฉบับที่ ๕) และ (ฉบับที่ ๑๓) ออกตามความพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อ ก. ธุรกรรมที่กระทำโดยบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับยกเว้น กล่าวคือ ธุรกรรมที่ลูกค้าได้แก่บุคคลหรือองค์กรต่อไปนี้ เป็นธุรกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพไม่ต้องรายงาน

ก-๑ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระรัชทายาท หรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า

ก-๒ รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ก-๓ มูลนิธิ ดังต่อไปนี้

- มูลนิธิชัยพัฒนา
- มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
- มูลนิธิสายใจไทย

ข้อ ข. ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทอสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการได้มาโดยการครอบครองตามมาตรา ๑๓๘๒ (การครอบครองปรปักษ์) หรือมาตรา ๑๔๐๑ (ภาระจำยอม) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ ค. ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภท สหกรณ์ทรัพย์อื่น ที่ไม่ใช่ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือหรือเครื่องจักรกล และธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ข้อ ง. ธุรกิจที่เกี่ยวกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (ง-๑) การบริการรับชำระเงินแทนเฉพาะที่มีมูลค่าน้อยกว่าเจ็ดแสนบาท
- (ง-๒) การบริการเครือข่ายบัตรเครดิต
- (ง-๓) การบริการเครือข่ายอีดีซี
- (ง-๔) การบริการสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน
- (ง-๕) การบริการหักบัญชี
- (ง-๖) การบริการชำระดุล
- (ง-๗) การบริการหักบัญชีเช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และตราสารทางการเงิน

หมายเหตุ: ๑. ธุรกิจที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ก. ได้รับยกเว้นทุกธุรกรรม

๒. ธุรกิจที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ข- ง ได้รับยกเว้นเฉพาะธุรกรรมที่ใช้เงินสด และธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยไม่รวมถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ข้อ ๕. การเก็บรักษารายงานธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องเก็บรักษา สำเนารายงานธุรกรรม (กรณีรายงานด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์หรืออื่น ณ สำนักงาน) ที่ได้รายงานต่อสำนักงาน หรือเก็บรายงานธุรกรรมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (กรณีรายงานโดยส่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) ไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปีนับแต่วันที่ลูกค้า ทำธุรกรรม

ภาคผนวก

๑. หลักการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

เพื่อประโยชน์ในการส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ผู้ประกอบอาชีพอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมต่อไปนี้ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ละเอียดรอบคอบ ว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยและควรรายงานต่อสำนักงานหรือไม่

(๑) ลูกค้าถือเงินสดมาชำระค่าซื้อรถยนต์ในจำนวนเงินที่สูงมากจนผิดปกติ ซึ่งกลุ่มลูกค้าประเภทเดียวกัน จะไม่ชำระเงินด้วยวิธีดังกล่าว

(๒) ลูกค้าซื้อรถยนต์ราคาสูงมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพฐานะทางการเงินของลูกค้า

(๓) ลูกค้านำเงินสดจำนวนมาก มาชำระค่าเช่าซื้อรถยนต์ ในหลายๆ ครั้ง เพื่อจะเร่งปิดสัญญาเช่าซื้ออย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมที่ไม่ปกติสำหรับการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อ

(๔) ลูกค้าทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ ซึ่งเป็นรถยนต์ราคาสูง และสามารถชำระค่าเช่าซื้อได้ครบถ้วนก่อนกำหนดเวลาในสัญญา (ภายในระยะเวลาอันสั้น) ซึ่งการปิดสัญญาเช่าซื้ออย่างรวดเร็วเป็นเรื่องผิดปกติสำหรับการทำธุรกรรมประเภทนี้ ทั้งที่ในขณะทำสัญญา ลูกค้าแสดงฐานะทางการเงินในระดับที่ ไม่น่าจะมีความสามารถในการปิดสัญญาได้อย่างรวดเร็ว(กรณีนี้ เป็นการทำธุรกรรมที่ไม่สอดคล้องกับฐานะทางการเงิน)

(๕) กรณีที่พบว่า ผู้ชำระหนี้ หรือผู้ที่จ่ายเงินตามข้อเท็จจริง เป็นบุคคลอื่นที่มีใช้ลูกค้ำที่ระบุชื่อเป็น เจ้าของรถยนต์ หรือกรณีที่เมื่อปิดสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ ลูกค้ำขอให้โอนชื่อเจ้าของรถยนต์เป็นบุคคลอื่น ซึ่งมีพฤติการณ์ให้ควรสงสัยได้ว่า อาจเป็นการใช้ชื่อผู้อื่นซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานในการถือครองทรัพย์สินแทนผู้ชำระหนี้หรือ ผู้ที่จ่ายเงินนั้น

(๖) กรณีพบว่า ลูกค้ำ หรือผู้ประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม กับผู้ประกอบการอาชีพ มีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในกรณีนี้ผู้ประกอบการอาชีพ ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

๒. แนวทางในการระบุข้อเท็จจริงในแบบรายงาน

(๑) กรณีที่มีการตรวจพบธุรกรรมครั้งใดครั้งหนึ่ง ที่เชื่อได้ว่า มีเหตุอันควรสงสัย ก็ให้ผู้ประกอบการอาชีพ ดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นตามขั้นตอน และรายงานธุรกรรมนั้นๆ เป็น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และระบุถึงเหตุหรือข้อมูลที่ทำให้ใช้ดุลยพินิจรายงาน

(๒) กรณีที่มีการตรวจสอบพฤติกรรมหลายครั้ง จนทำให้ผู้ประกอบการอาชีพใช้ดุลยพินิจว่า ลูกค้ำที่ทำธุรกรรมนั้น มีพฤติกรรมที่เข้าข่าย มีเหตุอันควรสงสัย (มีเหตุผลว่า การทำธุรกรรมที่มีลักษณะผิดปกติหลายครั้ง นำมาซึ่งความผิดปกติและมีเหตุอันควรสงสัย) ผู้ประกอบการอาชีพควรพิจารณารายงานธุรกรรมครั้งสุดท้ายในบรรดาธุรกรรมหลายครั้งของลูกค้ำนั้นๆ พร้อมกับอ้างอิงถึงธุรกรรมครั้งก่อนๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน ในช่องที่ให้ระบุถึงเหตุผลอันเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการอาชีพใช้ดุลยพินิจว่า เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

